

**PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
SOCIALINĖS ATSKIRTIES MAŽINIMO PROGRAMOS
(NR. 05) APRAŠYMAS**

Biudžetiniai metai	2022 metai		
Asignavimų valdytojai, kodas	Panevėžio rajono savivaldybės administracija, 188774594 Panevėžio rajono socialinių paslaugų centras, 302705834 Karsakiškio seniūnija Krekenavos seniūnija Miežiškių seniūnija Naujamiesčio seniūnija Pajstrio seniūnija Panevėžio seniūnija Raguvos seniūnija Ramygalos seniūnija Smilgių seniūnija Upytės seniūnija Vadoklių seniūnija Velžio seniūnija		
Vykdytojai, kodas	Panevėžio rajono savivaldybės administracija, 1 Socialinės paramos skyrius, 1.15 Ekonomikos ir turto valdymo skyrius, 1.7 Panevėžio rajono socialinių paslaugų centras, 39 Seniūnijos		
Programos pavadinimas	Socialinės atskirties mažinimo programa	Kodas	05
Programos parengimo argumentai	Vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu ir Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu, Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymu, rengiami ir derinami valstybės ir savivaldybės strateginiai planai. Vadovaujantis šiais planais parengta Socialinės atskirties mažinimo programa. Šios programos tikslas – organizuoti socialines paslaugas ir paramą neįgaliesiems, seniems asmenims, socialiai remtinoms ir vaikus globojančioms šeimoms, gerinti jų gyvenimo kokybę, plėtoti socialines paslaugas įvairių socialinių grupių rajono gyventojams, didinti jų integraciją į visuomenę, mažinti socialinę atskirtį bei didinti galimybes asmenims (šeimoms), turintiems teisę į savivaldybės ar socialinį būstą pagal Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą, apsirūpinti būstu, gerinti Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio nuomojamo būsto būklę.		
Ilgalaikis prioritetas (pagal strateginį plėtros planą)	Sveika, saugi ir švari gyvenamoji aplinka.	Kodas	II
Šia programa įgyvendinamas strateginis tikslas:	Gerinti gyvenimo kokybę rajone, užtikrinant socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, kuriant saugią ir švarią aplinką.	Kodas	02
Programos tikslas	Didinti socialiai remtinų asmenų integraciją į visuomenę ir mažinti socialinę atskirtį.	Kodas	01

Tikslo įgyvendinimo aprašymas

Šiam tikslui įgyvendinti numatomi šie uždaviniai:

01 uždavinys. Teikti būtiniausią finansinę ir socialinę paramą neįgaliesiems asmenims, senjorams, socialiai remtinoms šeimoms.

Nukentėję nuo gaisro, stichinių nelaimių, traumų, įvykusių nelaimingo atsitikimo metu, sunkios ligos atveju, esant ypač sunkiai materialinei padėčiai rajono gyventojai gali gauti vienkartinę pašalpą.

Piniginė socialinė parama šeimoms, vaikams, neįgaliesiems asmenims teikiama vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir norminiais teisės aktais.

Rajono gyventojams, turintiems judėjimo negalią, pritaikomas gyvenamasis būstas ir aplinka. Šios priemonės vykdymas finansuojamas iš valstybės ir savivaldybės biudžeto.

Produkto kriterijai (2022 m.):

1. asmenų, kuriems suteikta parama, skaičius – apie 472 asmenis;
2. socialinės paramos gavėjų skaičius – apie 3 724 asmenis;
3. išmokų vaikams gavėjų skaičius – apie 7 510 asmenų (vaikų);
4. paramos mokiniams gavėjų skaičius – apie 1 617 gavėjų;
5. seniūnijų vyr. socialinių darbuotojų, dirbančių su šeimomis, pareigybių skaičius – 19,75;
6. seniūnijų vyr. specialistų socialiniam darbui pareigybių skaičius – 19,75;
7. neįgalių asmenų, kuriems bus pritaikytos gyvenamosios patalpos ir (ar) aplinka, skaičius – 8 suaugę asmenys ir 1 vaikai.

02 uždavinys. Kartu su nevyriausybinėmis organizacijomis organizuoti ir iš dalies finansuoti neįgalių, senjorų užimtumą, dalyvavimą kultūriniame gyvenime ir bendruomenės veikloje.

Siekiant įtraukti neįgalių ir senų žmonių dalyvavimą kultūriniame gyvenime ir bendruomenės veikloje būtina finansuoti nevyriausybinių organizacijų (NVO) projektus, organizuoti meninės kūrybos šventes-popietes, Tarptautinės vaikų gynimo dienos šventę, gyventojus pasveikinti ir pagerbti įvairių švenčių progomis.

Produkto kriterijai (2022 m.):

1. NVO projektuose dalyvausiančių asmenų skaičius – apie 650 asmenų;
2. popietėse, išvykose dalyvausiančių asmenų skaičius – apie 1 000 asmenų;
3. Tarptautinės vaikų gynimo dienos šventėje dalyvausiančių asmenų skaičius – apie 150 asmenų;
4. asmenų, pasveikintų šv. Kalėdų, šv. Velykų ir kitomis progomis, skaičius – apie 200 asmenų.

03 uždavinys. Organizuoti ir finansuoti būtiniausių socialinių paslaugų teikimą įvairių socialinių grupių asmenims.

Dalis rajono gyventojų prašo jiems teikti įvairias socialines paslaugas, todėl dalis paslaugų teikiama rajono socialinių paslaugų centro padaliniuose, socialinės globos namuose, teikiamos integralios pagalbos asmens namuose paslaugos. Paslaugos asmenims su proto negalia perkamos iš ministerijos pavaldumo įstaigų, neįgaliesiems vaikams paslaugos perkamos iš Panevėžio miesto socialinių įstaigų, iš viešosios įstaigos perkamos dienos socialinės globos paslaugos namuose. Tėvų globos netekusius vaikus globoja budintys globotojai (rūpintojai).

Šios priemonės vykdymas finansuojamas iš valstybės ir savivaldybės biudžeto.

Produkto kriterijai (2022 m.):

1. vaikų, gaunančių ilgalaikę socialinę globą bendruomeniniuose vaikų namuose, skaičius – 26 vaikai;
2. vaikų, gaunančių ilgalaikę socialinę globą ministerijos pavaldumo globos namuose, skaičius – 6 vaikai;
3. vaikų, gaunančių ilgalaikę socialinę globą šeimynoje, skaičius – 7 vaikai;
4. vaikų, gaunančių laikinąją globą pas budinčius globotojus, skaičius – 6 vaikai;

4. asmenų, gaunančių ilgalaikę socialinę globą Panevėžio rajono socialinių paslaugų centre, skaičius – 61 asmuo;
5. asmenų, gaunančių socialinės priežiūros namie paslaugas, skaičius – 72 asmenys;
6. asmenų, gaunančių bendrąsias paslaugas Panevėžio rajono socialinių paslaugų centre, skaičius – 340 asmenų;
7. asmenų, apgyvendintų savarankiško gyvenimo namuose, skaičius – 16 asmenų;
8. asmenų, apgyvendintų ministerijos pavaldumo ir kitų savivaldybių globos įstaigose, skaičius – apie 125 asmenis;
9. sutrikusios psichikos asmenų, kuriems teikiamos ilgalaikės socialinės globos paslaugos VšĮ „Vilties namai“, skaičius – 7 asmenys;
10. negalią turinčių vaikų, kuriems teikiamos dienos socialinės globos paslaugos Panevėžio specialiojoje mokykloje-daugiafunkciame centre ir Algimanto Bandzos socialinių paslaugų namuose, skaičius – 8 vaikai;
11. negalią turinčių asmenų, kuriems teikiamos dienos socialinės globos paslaugos VšĮ „Vilties sodas“, skaičius – 7 asmenys;
12. asmenų su negalia, gaunančių trumpalaikės socialinės globos paslaugas socialinės globos įstaigose, skaičius – 9 asmenys;
13. asmenų, kuriems teikiamos integralios pagalbos paslaugos (dienos socialinės globos ir slaugos paslaugos asmens namuose) – apie 57 asmenis;
14. budintys globotojai (rūpintojai), teikiantys trumpalaikės socialinės globos (rūpybos) paslaugas tėvų globos netekusiems vaikams – 5 globotojai (rūpintojai);
15. vaikų, gaunančių socialinės priežiūros paslaugas Vaikų dienos centruose – apie 112 vaikų.

04 uždavinys. Didinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą.

Siekiant užtikrinti kuo geresnę teikiamų socialinių paslaugų kokybę, reikalinga steigti kuo daugiau socialinių paslaugų centrų, teikiančių dienos socialinę globą.

2021–2023 m. planuojama įgyvendinti projektus „Integrali pagalba į namus Panevėžio rajone“, „Vaikų gerovės ir saugumo didinimas, paslaugų šeimai, globėjams (rūpintojams) kokybės didinimas bei prieinamumo plėtra“ ir „Kompleksinių paslaugų šeimai teikimas Panevėžio rajono savivaldybėje“. Įgyvendinamas projektas „Panevėžio rajono savivaldybės vaikų dienos centrų tinklo plėtra“.

Produkto kriterijai (2022 m.):

1. įgyvendintas projektas „Integrali pagalba į namus Panevėžio rajone“ – 100 proc.;
2. įgyvendintas projektas „Socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra“ – 100 proc.;
3. įgyvendintas projektas „Kompleksinių paslaugų šeimai teikimas Panevėžio rajono savivaldybėje“ – 100 proc.;
4. įgyvendintas projektas „Panevėžio rajono savivaldybės vaikų dienos centrų tinklo plėtra“ – 90 proc.;
5. Įgyvendintas projektas „Panevėžio rajono savivaldybės bendruomeninių vaikų globos namų tinklo plėtra“ – 100 proc.

Tikslo įgyvendinimo priemonės:

1. būtiniausios finansinės paramos neįgaliesiems, seniems asmenims, socialiai remtinoms ir vaikus globojančioms šeimoms užtikrinimas;
2. socialines paslaugas teikiančių įstaigų veiklos užtikrinimas.

05 uždavinys. Suteikti socialiai remtiniams asmenims galimybę gyventi kokybiškame socialiniame būste.

Viena valstybės paramos formų yra parama būstui, kuria siekiama mažinti gyventojų socialinę atskirtį ir skurdą. Vykdydama tarptautinius įsipareigojimus socialinėje srityje, Lietuva yra įsipareigojusi užtikrinti, kad kiekvienas asmuo, kuris neturi pakankamai lėšų pragyvenimui ir negali gauti jų savo pastangomis ar iš kitų šaltinių, ypač iš socialinės apsaugos sistemos, gautų reikiamą paramą. Lietuvos pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ sumanios visuomenės pokyčių kryptyje keliamas tikslas mažinti socialinę atskirtį, kuriant ir įgyvendinant nacionalines skurdo mažinimo

programas. Uždaviniu siekiama didinti gyventojų gerovę ir socialinę aprėptį (šalia kitų priemonių) didinant viešųjų paslaugų, būtent būsto pažeidžiamoms gyventojų grupėms, prieinamumą. Lietuvoje teikiama dviejų tipų parama būstui: parama būsto nuomai (čia priklauso ir socialinis būstas) ir parama pirmo būsto įsigijimui.

Savivaldybės socialinis būstas pagal nustatytą tvarką nuomojamas šeimoms ir asmenims, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta Panevėžio rajone, o neturintys gyvenamosios vietos asmenys yra Panevėžio rajono savivaldybėje įtraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, jeigu jie Lietuvos Respublikos teritorijoje neturi nuosavybės teise būsto arba nuosavybės teise turimas būstas, Nekilnojamojo turto kadastro duomenimis, yra fiziškai nusidėvėjęs daugiau kaip 60 proc., arba nuosavybės teise turimo būsto naudingasis plotas, tenkantis vienam asmeniui ar šeimos nariui, yra mažesnis kaip 10 kvadratinų metrų arba mažesnis kaip 14 kvadratinų metrų, jeigu šeimoje yra neįgalusis arba asmuo, sergantis sunkia lėtinės ligos, įrašytos į Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą sąrašą, forma, ir jeigu Lietuvos Respublikos gyventojų turto deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka jų deklaruotas turimas turtas ir gautos pajamos už kalendorinius metus neviršija Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje nustatytų pajamų ir turto dydžių.

Socialinis būstas nuomojamas asmenims ir šeimoms laikantis eiliškumo (pagal prašymų užregistravimą Savivaldybės administracijoje datą), įvertinus buvimo Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą (toliau – sąrašas) laikotarpį.

Panevėžio rajono savivaldybės sąrašą 2022 m. sausio 1 d. yra 105 asmenys (šeimos).

Per 2021 m. išnuomoti 6 socialiniai būstai iš sąrašo. 5 šeimoms vienerių metų laikotarpiui išnuomoti savivaldybės laikinieji būstai.

Socialinio būsto fondo plėtra vykdoma Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje nustatytais būdais:

1. statant naujus pastatus;
2. rekonstruojant ir būsto paskirčiai pritaikant esamus pastatus;
3. perkant ar kitokiu būdu įsigyjant gyvenamuosius namus, jų dalis, butus;
4. nuomojant būstą rinkoje iš fizinių ar juridinių asmenų;
5. savivaldybei perimant gyvenamąsias patalpas.

Socialinio būsto fondo plėtra gali būti finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, savivaldybės biudžeto lėšų, savivaldybės būsto pardavimo gautų lėšų, Europos Sąjungos paramos fondų lėšų, kitų teisėtai gautų lėšų.

Savivaldybės administracija, atsižvelgdama į situaciją Panevėžio rajono būsto rinkoje ir numatomas gauti lėšas, teikia Savivaldybės tarybai sprendimo projektą su siūlymu dėl savivaldybės ir socialinio būsto fondo plėtros būdo nustatymo. Sprendimą dėl savivaldybės socialinio būsto fondo plėtros būdo (statybos, pirkimo, rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančių pastatų rekonstravimo, negyvenamųjų patalpų pertvarkymo į gyvenamąsias patalpas) priima Savivaldybės taryba.

Atlikus asmenų ir šeimų įrašymo į sąrašą bei socialinių būstų nuomos analizę, nustatyta, kad vidutiniškai per metus į sąrašą įrašoma apie 30 asmenų ir šeimų. 2017 m. išnuomoti 9 socialiniai būstai, 2018 m. – 11 socialinių būstų, 2019 ir 2020 m. – po 14 socialinių būstų, 2021 m. – 6 socialiniai būstai. Atsižvelgiant į tai, socialinį būstą kasmet gauna tik apie 10 proc. asmenų ir šeimų, laukiančių socialinio būsto. Dėl socialinių būstų Panevėžio rajono savivaldybėje trūkumo asmenims ir šeimoms jų tenka laukti net 3–10 metų. Atsižvelgiant į sąrašą esančių asmenų šeimos narių skaičių ir Įstatymu numatytą socialinio būsto naudingo ploto normatyvą ir į jų pageidavimus išsinuomoti socialinį būstą kuo arčiau Panevėžio miesto, darytina išvada, kad labiausiai reikalingi 1 ir 2 kambarių butai kuo arčiau Panevėžio miesto.

2022 m. socialinio būsto plėtra Panevėžio rajone planuojama vykdyti už lėšas, gautas pardavus savivaldybės būstus ir pagalbinio ūkio paskirties pastatus. Planuojama įsigyti 2–4 vieno ar dviejų kambarių butus. Šiai priemonei įgyvendinti numatomas preliminarus lėšų poreikis iš savivaldybės biudžeto – 96 000 Eur.

Įgyvendinus uždavinį, bus užtikrinamas efektyvus esamo Savivaldybės būsto administravimas, eksploatavimas ir naudojimas, priežiūra, atnaujinimas ir modernizavimas;

racionalus energetikos išteklių naudojimas; Savivaldybės nuosavybės teise priklausančių gyvenamosios paskirties pastatų, skirtų gyventi įvairių socialinių grupių asmenims, rekonstravimas ar remontas, ir negyvenamosios paskirties pastatuose Savivaldybės ir socialinių būstų įrengimas; gyvenamosios paskirties butų pirkimas ar statyba. Taip pat, bus pagerinta Savivaldybės turimo būsto fondo būklė, padidinama jo vertė.

Produkto kriterijai (2022 m.):

1. asmenų (šeimų), aprūpintų socialiniu būstu, skaičius – 15;
2. naujai įsigytų (įrengtų) Savivaldybės socialinių būstų skaičius – 4 vnt.;
3. pagerintų, modernizuotų Savivaldybės būstų skaičius – 5 vnt.

06 uždavinys. Užtikrinti įvairių paslaugų prieinamumą rajono gyventojams.

Savivaldybė yra atsakinga už viešųjų paslaugų teikimą rajono gyventojams, ir ji turi siekti, kad viešosiomis paslaugomis galėtų naudotis visi savivaldybės gyventojai, šios paslaugos būtų teikiamos nuolat. Siekiama, kad kuo daugiau rajono gyventojų būtų pagerinta gyvenimo kokybė, kompensuojama vežėjams už važiavimo vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais bilietus, parduotus su nuolaida; įstaigai, teikiančiai pirčių paslaugą, dalį negautų pajamų dėl bilieto kainos sumažinimo.

Produkto kriterijai (2022 m.):

1. asmenų, kuriems suteikta vietinio reguliaraus susisiekimo transporto lengvata, skaičius – 165 000 vnt.;
2. asmenų, kuriems suteikta pirčių paslauga, skaičius – 9 560.

Asignavimų paskirstymo kriterijai:

seniūnijos šeimoms, patiriančioms socialinę riziką, – 100 Eur šeimai;
transporto išlaidoms pagal suaugusių asmenų, patiriančių socialinę riziką, skaičių seniūnijoje – 10 Eur asmeniui;
socialinių darbuotojų išlaikymui – 700 Eur pareigybei;
transporto išlaikymui turinčioms gyventojų:
iki 2 000 – 0,7 Eur;
2 001–5 000 – 0,5 Eur;
5 001 ir daugiau – 0 Eur.

Papildomoms išlaidoms skiriama atsižvelgiant į priimtus Savivaldybės tarybos sprendimus ir bendras biudžeto galimybes.

Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas

Plėtojant įvairias socialinės paramos teikimo formas užtikrinamas visuomenės socialinis saugumas, gerėja labiausiai pažeidžiamų asmenų grupių gyvenimo sąlygos ir kokybė. Bus plečiamas Savivaldybės būsto fondas ir Savivaldybės gyventojai, kurie gauna mažas pajamas, turės galimybę lengvatinėmis sąlygomis išsinuomoti būstą.

Galimi programos vykdymo ir finansavimo variantai

Programa gali būti finansuojama iš valstybės, savivaldybės biudžetų ir ES lėšų.

Savivaldybės plėtros strateginio plano dalys, susijusios su vykdoma programa:

- 2.1.1 uždavinys. Integruoti socialinę atskirtį patiriančius asmenis į visavertį gyvenimą.
- 2.1.2 uždavinys. Bendradarbiaujant su socialiniais partneriais diegti efektyvias nusikalstamumo ir nelaimingų atsitikimų prevencijos priemones.

Susiję Lietuvos Respublikos ir Savivaldybės teisės aktai:

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas; Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturinčioms šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims įstatymas; Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymas; Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas; Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas; Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas; Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 28 d. nutarimas Nr. 884 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. balandžio 25 d. nutarimo Nr. 472 „Dėl Savivaldybės būsto, socialinio būsto nuomos mokesčių ir būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijos

dydžio apskaičiavimo metodikos ir bazinio būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijos dydžio perskaičiavimo koeficiento patvirtinimo“ pakeitimo“.
